

Таким чином стає очевидним практична значущість та доцільність подальшого вивчення феноменів емоційного інтелекту та психологічної розумності в контексті впливу на ресурсність особистості, та особливо для розробки та застосування рекомендацій з підвищення рівня емоційного інтелекту та психологічної розумності для підвищення кваліфікації кадрів представників юридичних видів професій, їх успішної професійної самореалізації та ефективної взаємодії з оточуючими на тлі виконання своїх професійних обов'язків.

Список бібліографічних посилань

1. Андреева И. Н. Эмоциональный интеллект: исследование феномена. *Вопросы психологи.* 2006. № 3. С. 83–95.
2. Санникова О. П. Эмоциональность в структуре личности. Одесса : Хорс, 1995. 364 с.
3. Appelbaum S. Psychological-mindedness: word, concept and essence. *International Journal of Psychoanalysis.* 1973. Vol 54. Pp. 35–46.
4. Nyklicek I., Denollet J. Development and evaluation of balanced index of psychological mindedness (BIPM). *Psychological Assessment.* 2009. No. 1. Pp. 32–44.
5. Salovey P., Mayer J. Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality.* 1990. No. 9. Pp. 189–211.

Одержано 09.11.2017

УДК 343.13

Раїса Михайлівна БАЛАЦ,

викладач кафедри кримінального процесу
та організації досудового слідства факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2145-9593>

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАПОБІЖНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Питання запобігання і протидії кримінальним правопорушенням на сьогодні постає дуже гостро як в державі в цілому, так і зокрема в діяльності органів досудового розслідування, які є однією із складових частин підрозділів Національної поліції України. Одним із головних соціальних призначень органів Національної поліції, та пріоритетним напрямом її багатофункціональної діяльності є запобігання злочинам. Значення запобігання злочинам визначається тим, що воно є найбільш гуманним та ефективним засобом підтримки правопорядку, забезпечення безпеки суспільства та усунення чинників, що сприяють їм.

Слід розглянути правове регулювання органів досудового розслідування Національної поліції України з питань запобігання кримінальним правопорушенням під час досудового розслідування. Правовою основою запобіжної діяльності органів Національної поліції є законодавчі та інші нормативно-правові акти, які в комплексі регулюють статус, завдання, функції, повноваження, обов'язки й права органів Національної поліції України, для яких запобігання злочинності є одним із головних завдань. Зокрема, ст. 1 КК України наголошує, що Кримінальний кодекс України має своїм завданням правове забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки, довкілля, конституційного устрою України від злочинних посягань, забезпечення миру і безпеки людства, а також запобігання злочинам [1]. Крім цього, відповідно до повноважень поліції, зокрема ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» одним із основних її повноважень є завдання здійснювати превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень, а також виявляти причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних і адміністративних правопорушень, вживати в межах своєї компетенції заходів для їх усунення [2]. В свою чергу, згідно нового Положення про органи досудового розслідування Національної поліції України, яке закріплено наказом МВС України від 06.07.2017 №570 «Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України», одним із їх завдань є

виявлення причин і умов, що сприяють учиненню кримінальних правопорушень, і вжиття через відповідні органи заходів щодо їх усунення [3].

Однак, слід звернути увагу, що чинний КПК України, нажаль, не передбачає положення щодо запобігання злочинам під час розслідування кримінальних правопорушень, як це було закріплено в ст. 23-1, 23-2 КПК України (1960 р.) [4]. Крім того, слідчі під час розслідування кримінальних правопорушень, що підтверджується їх вивченням в ході дослідження з цих питань, а також встановлено курсантами під час проходження виробничої практики в органах досудового розслідування Національної поліції України, здебільшого не вживають необхідних заходів щодо усунення причин та умов, що сприяли вчиненню злочинів. Іноді, вкрай рідко слідчий направляє лист-звернення до відповідних установ чи організацій по питанням усунення причин та умов, що сприяли вчиненню злочинів. Винесення слідчим листа-звернення чи іншого документу не передбачено положеннями КПК України, адже цей документ не є процесуальним рішенням, як зазначено в ст. 110 КПК України, що рішення слідчого, прокурора приймається у формі постанови. Відповідно до ч. 5 ст. 40 КПК України органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, службові особи, інші фізичні та юридичні особи зобов'язані виконувати законні вимоги та процесуальні рішення слідчого [5]. Даний документ необхідно віднести до законних вимог слідчого, при цьому слід звернути увагу, що інформація у листі-зверненні являє собою рекомендаційний характер. Однак, відповідальність за ухилення від виконання вимог слідчого щодо усунення причин та умов, що сприяли вчиненню кримінальних правопорушень, нажаль, не встановлено, як це було за час дії КПК України 1960 р. – згідно зі ст. 185-6 КпАП України [6]. Крім цього, як зазначав попередній начальник Головного слідчого Управління Національної поліції України О. Ф. Вакуленко з досліджених питань слід підтримати також й наукові позиції вчених: О. М. Бандурки, О. М. Литвинова, О. О. Юхна та ін. щодо доцільності прийняття Закону України «Про профілактику злочинів», декілька проектів яких, починаючи з 1995 року знаходяться, але ще не прийнято Верховною Радою України, не зважаючи на нагальну необхідність [7, с. 42].

Отже, дослідивши стан правового забезпечення з питань запобіжної діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України, ми вважаємо, що воно потребує певних змін та доповнень. Це визначає наявність тенденції до подальшого реформування органів досудового розслідування і необхідність внесення змін до кримінального процесуального законодавства з питань профілактики злочинності, забезпечення процесуальної незалежності та самостійності слідчого у своїй діяльності. Відомо, що слідчий, прокурор є основними представниками органів досудового розслідування, які прямо та безпосередньо виконують покладені на них законодавством функції щодо проведення і керівництва досудовим розслідуванням.

На підставі вищезазначеного, слід зробити висновок про доцільність вдосконалення функції слідчого з питань запобіжної діяльності та внесення до КПК України такого процесуального засобу впливу, як внесення подання у відповідний державний орган, громадську організацію або посадовій особі про вжиття необхідних заходів щодо усунення виявлених причин та умов, що сприяли вчиненню кримінального правопорушення та закріпити його у відповідному правовому положенні чинного КПК України, а також в Законі України «Про профілактику злочинів».

Втім, підняті питання не є остаточними і підлягають окремому дослідженню або науковому вивченню.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.
2. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015. *Голос України*. 2015. № 141–142.
3. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : наказ МВС України від 06.07.2017 № 570.
4. Кримінально-процесуальний кодекс України : закон України від 28.12.1960. *Відомості Верховної Ради УРСР* 1961. № 2. Ст. 15.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012. *Голос України*. 2012. № 90–91.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення : закон України від 07.12.1984. *Відомості Верховної Ради УРСР* 1984. № 51, Ст. 1122.
7. Вакуленко О. Ф. Окремі аспекти реалізації повноважень Головного слідчого управління Національної поліції України по підвищенню ефективності діяльності регіональних слідчих

підрозділів при розслідуванні кримінальних проваджень щодо неповнолітніх // Проблеми кримінального процесуального законодавства та шляхи їх розв'язання : зб. матеріалів І Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 23 листоп. 2016 р.). Ч. I / МВС України, Харків нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. С. 39–44.

Одержано 07.11.2017

УДК 342.56

Сергій Сергійович БАНДУРКА,

*аспірант кафедри правового забезпечення господарської діяльності
факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ*

ЗАХИСТ ПРИВАТНОЇ ВЛАСНОСТІ ЯК ЗАВДАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

В сучасній Європейській Україні всі форми власності є однаково цінними. Відповідно кожен суб'єкт права власності: держава, територіальна громада, фізичні особи, незалежно від громадянства, юридичні особи – користуються рівним правом захисту. Як вважає Ю. В. Марущак, в умовах правової демократичної держави, в якій головною соціальною цінністю є людина, а всі форми власності рівною мірою перебувають під охороною суб'єктів публічного управління, предмет адміністративно-правової охорони майнових і немайнових прав власності формується, як система суспільних відносин між суб'єктами публічного управління та власниками майна, особами, які посягають на право власності громадян, яким може бути заподіяно шкоду майном підвищеної небезпеки, у сфері державного управління, багатогранного захисту прав і свобод громадян у майновій сфері, наданням адміністративних послуг, внутрішньо організаційної діяльності органів виконавчої влади, а також застосуванням до порушників режиму власності засобів адміністративного примусу [1].

Особливе значення для захисту приватної власності відіграє така структура, що підпорядкована МВС, як поліція. Згідно зі ст. 1 Закону України «Про Національну поліцію» Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [2].

До основних завдань поліції, які перераховані статтею 23 Закону України «Про Національну поліцію» та безпосередньо пов'язані з адміністративно-правовим захистом приватної власності, можна віднести зокрема такі: здійснення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень; виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживання у межах своєї компетенції заходів для їх усунення; здійснення заходів з метою виявлення кримінальних, адміністративних правопорушень; припинення виявлених кримінальних та адміністративних правопорушень; здійснення своєчасного реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події; здійснення на договірних засадах охорону фізичних осіб та об'єктів права приватної і комунальної власності; здійснення оперативно-розшукової діяльності відповідно до закону.

В цілому названі завдання поліції, що пов'язані з адміністративно-правовим захистом приватної власності, можна розподілити на такі групи дій: по-перше, позадоговірні зобов'язання пов'язані з попередженням та припиненням протиправних посягань на об'єкти права власності, відновленням правопорядку в сфері власності, що був порушений внаслідок правопорушень; по-друге, договірна охорона об'єктів приватної власності.

Позадоговірна діяльність поліції спрямована на захист приватної власності, безпосередньо пов'язана з злочинами та правопорушеннями, об'єктами посягання яких є право приватної власності.

Важливу роль в адміністративно-правовому захисті приватної власності здійснює поліція охорони, яка створена згідно Закону України «Про Національну поліцію». Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Питання функціонування органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції та ліквідації деяких територіальних органів Міністерства внутрішніх справ» від 13.10.2015 [3].